

TELEGRAFUL ROMANU

Telegraful ese de două ori pre septembra:
Duminică si Joi. — Prenumeratia se face in Sabiu la expeditura foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gata prin seriori francezi, adresate către expeditura. Pretul prenumeratii este pentru Sabiu este pre ann 7 fl. v. a. care pre o jumătate de ann 3 fl. 50. Pen-

Nr. 16.

ANUL XXII.

Sabiu in 24 Februarie (8 Mart.) 1874.

Nr. 248/B. 1874.

Principitilor Parinti Protopresbiteri si Administratori protopresbiterali! Cinstitei Preotimi din Arhidiecesa româna ortodoxa resaraténa din Ardélu!

Inaltul Ministeriu reg. ung. de culte si instructiune publica prin hartia sa de 29 Ianuariu a. c. Nr. 1434 aréta, cumca au venit mai multe casuri inainte, unde parochii cununatori au tenu toa ca § 53 al art. de lege XL din 1868 — in puterea căruia soldatii concediat pre tempu mai indelungato, deca au trecut preste class'a a trei'a de etate, se potu casatori si fara concessione mai in ita, — se estinde si asupra acelor recruti inrolati, daca lasati acasa cu concediu pana la 1-a Octobre ale acelui a-si anu, cari in decursu celor trei ani de etate classelor ne satisfacendu datorintei de a milita, numai mai tardi „oficiosu“ s-au inrolati.

Pre astu-feliu de recruti parochii considerandu-i de soldati concediat pre tempu mai indelungato, i-a cununato la cererea loru si fara concessione dela comanda respectiva.

De ore ce inse in intelesele §-lui 89 p. 1 alu instructiunei privitor la executarea legei pentru aperarea terei s'a aflatu, cumca este coresponditoru pentru intregirea armatei, ca recruti din orice clasa de etate sa se considere de soldati si atunci, candu nu se inrola in dia a asentarei, ci numai mai tardi; — si pentru ca ei sa se pota casatori, au trebuita de concessione comandei cercului respectiv de intregire.

Dreptu acea inaltul ministeriu reg. ung. de culte pentru cincinjurarea ori carei neplaceri recerca in urm'a notei Ministrului reg. ung. de aperarea terei din 9 Ianuariu a. c. c. Nr. 49516 pre acestu Consistoriu archidiecesanu a trage atentiunea preotiei nostre asupra acelei impregurari, ca adeca recruti, si deca trebu preste etate claselor, si remanu in anulu inrolarei in referintie civili pana la 1 Octobre; nu suntu de a se considera de concediat pre tempu mai indelungato, si la casu, candu voiescu a se casatori, trebuie sa-si cera concessione dela comanda cercului respectiv de intregirea armatei.

Aducendu-se deci acésta ordinatii ministeriale la cunoscinta Parintilor protopresbiteri si Administratori protopresbiterali se insarcinéda totu-odata, ca fara amanare sa o impartasiésca preotiei nostre tractuale spre stren'sa observare, intielegendu-se de sine, ca va avea o petrece in protocolulu ordinatiiilor.

Sabiu, din siedint'a Consistoriului archidiecesanu tenua in 14 Febr. 1874.

Procopiu Ivacicovicu m/p.
Archiepiscopu si Metropolitu.

Dile Redactoru!

Articululu de fonda din nr. trecutu alu pretioitului „Tel. Rom.“ unu articulu, care merita tota atentuia dia partea romanilor, ni aduce aminte si de cestiu-ne muntiloru revindecati, ce s'a luat de vr'o cati'va ani din man'a granitierilor, a adveratiloru posesori de vr'o 100 ani, prin machinatiile sasiloru, pre calea cea mai ilegală. Multiemiu pentru acésta. Seim si plangemu cu totii nedreptatea, ce s'a facut granitierilor prin acésta ne mai audită deposadare. Dara nu mai scim nimic'a, ce si catu

sau lucratu din partea representantilor fostului regimentu I pentru recastigarea acelora munti.

Sasii de vr'o 4—5 ani incóce strigá in tota pările lumii si in mijlocul dietei, fara sa li se sia luat pana acum baremu unu crucieri din posessiune*). Noue ni s'a luat 22 de munti isvorulu principalu de vietia la atatea comune granitieresci, fara judecato, si fara a ne intrebá pre noi, si — tace lumea! Dara nu se voru fi molispiu representantii fostului regimentu rom. de asurit'a de passivitate pana acolo, ca sa nu mai lucre nimi'a nici in cestiu-ne acésta vitala. Credem, ca este tempu si ocasiunea, ca sa vedem deslegarea cestiu-ne in curgere si ormarita cu energia si asceptam sa audim ce-va dela cei competenti.

Uno siu elu granitief.

„Pesti Naplo“, revenindu la „partid'a cinei lui (Lonyay) si la lucrurile ei si esprime parerea intr'acolo, ca acésta partida priu radicare principiului „Reconoscerea si aperarea complanérei“ n'a facutu nimic'a, pentru ca deca aru si vorba de acésta, partid'a disa a cinei nu a trebuitu sa intre in vietia. In espunerile mai detaiate asupra situatiiunei „Naplo“ continua astfelu:

„Tiér'a carea odinióra a impreunatu pre membri partidei deakiste, adi no-i mai tiene asiá strensu ca mai inainte. Acésta provine din multe cause, inse nu din aceea, ca membrii partidei deakiste si-aru si schimbata cum-va parerile loru fatia de complanare. De o atare schimbare in pareri nu scim nici noi, daca nici partid'a cinei seu altu cine-va. Dara o causa de buna séma e aceea, ca program'a de dreptulu de statu e dejá complinita, o programa noua formulata preciso si tienuta de o man'a tare nu avem inca inaintea nostra. Semtiulu politici si tempitu, spiritele fugu de căra olalta si nesointiele nu se intrunesco intr'o direcție determinata. Asara de acésta mai suntu si alte cause: situatia finançala, passivitatea regimului si mai multe alte celea, in parte considerabile, inse intre toate acestea prevaléda cu deosebire caracterul pretentiosu alu consideratiilor personali.

La acestu punctu vomu ramane pre unu momentu. Noi tienem ambizioni personali si unu caracter nobile in vieti'a politica de indreptatate si de aceea pricepemu motivele, cari au dusu pre partid'a cinei la o positiune exceptionnala o formatione organica propria. Totusi trebuie sa observam, ca atari ambitioni personali, indata ce ajungu la ore-care inaltime, trebuie sa disparu in interes mai mari. Dece crescu inca mai mari, si ajungu pana acolo, de strabatu unitate interna a partideloru parlamentarie si nu suntu in stare sa produca formatione noue sanatos, atunci sa remana ambitioni nobile, inse ele devinu in casulu acel'a inimici periculosi ai parlamentarismului. Noi punem una mare pondu pre parlamentarismu, pentru ca avem credint'a, ca domnirea preste tiéra numai pre atatu tempu va fi in manile nostre, pre catu ne-o da parlamentarismulu. La casu candu on'a seu alt'a fractiune de partida va face acésta impossibile, atunci se poate consola ou aceea, ca domnirea nu e in man'a celei-lalte (fractiuni), inse cu greu va avea bucuria de a luá iosasi in man'a domnirea.

*) Si deputati opuseni nationali romanii din dieta ii springescu. R.

Situatia e destulu de chiara. Unu membru din partid'a cinei dise, ca partid'a lui Deák sa faca cu sine insasi o coalitiue. Noi credem, ca a incercá acésta va fi intaiul obiectu de ordinea dilei. Dece va succede, coalitiunea trebuie sa fie sincera, ca nu cum-va inainte de ce s'a uscatu negrel'a pre drumulu de coalitiune, sa ne spargemu capetele cu aceea, ca cum s'aru puté vatemá si incungivá tractatulu. Dece nu va succede sau deca intielegerea nu e sincera, atunci va resulta o situatia de fortia, pre carea nici partid'a lui Deák, nici a lui Sennyei seu Tisza, daca nici partid'a cinei nu voru puté infrená. Atunci aru intrevén o situatia, in carea cei mai boni si ai natu-nei mergendu man'a in man'a nu o voru mai intrebá, ca ce amu facutu in trecutu, ci cum sa ne ajutam pentru venitoru — pentru venitorulu patriei, nu alu partideloru. Noi trebuie sa avem unu regim tare, si noi lu vomu ave, prin noi seu fara de noi. Acésta sa nu o uite „partid'a cinei“.

„M. Pol.“ discuta in detaiu scrisoarea, pre carea o indreptá de une-dile Kossuth cáttra Madarasz, si mai cu deosebire svatulu, ce-lu dà Kossuth in acea scrisore terei, de a restituui institutiunea comitatului in valórea ei deplina.

„Noi — observa „M. Pol.“ cu priuere la acésta — ne indoim despre aceea, ca Kossuth cunoscere referintele nostre de adi si seie cum s'a desvoltatu istoria filosofica a sistemului comitatelor inainte de 1848. Sistemulu comitatelor de odinióra, dupa cum s'a desvoltatu elo in tempulu lui Ladislau Dobza si dupa batalia dela Mohaci, a fostu unu semnu de cea mai ticalosa slabiciune politica a Ungariei. Tiér'a perita nu mai era in stare, a sustiné unu guvern centralu cu putere, desbiná puterea statului in comitatele singuratice si domni preste state asiá dicendu cu oficiolatele locali. Si din acésta stare de decadentia mare nu ne potaramu radicá sub influența apesaratoria a absolutismului din Viena. Sistemulu comitatelor de odinióra a fostu unu reu necesariv, pre care l'amu sustinutu fiindu siliti; de ne poteam eliberá de elu, nationea bucurosu lu lepadá si formá pre comptulu poterei comitatului unu guvern centralu poternicu. Constitutiunea Ungariei, pre catu tempu peccatele naionei nostre si apunerea independentiei nostre naionei nu o au desbracat'o inca de esentia ei, a fostu unu guvern centralu, cu potere cu dreptori municipale restruse. Si sub domnirea tare, ba adese ori aspra a Stului Stefanu, a lui Ludovicu celui mare, a lui Mathe'a Corvinulu naionea nostra era in perioade de i-florire. Problem'a nostra este acésta: „a restituui basea cea vechia si unica adeverata a constitutiunei nostre.“

Comisiunea de noue, dopa cum afirma „P. Naplo“, a demonstrat in detaiu, ca se potu crutiá vre-o 14 milioane. Din acestea vinu 5 milioane pre reformele in administratiunea statului intielegendu-se aici si justitia; 2 milioane se voru mediocri in delegatiuni, mai multu de 3 milioane prin o negotiare corespondentoria si radicarea tarifelor la drumurile ferate de statu si aprópe inca atatu prin o contributio pusa pre biletele de calatoria la drumurile de feru. Contributioa acésta din urma s'a aratatu in Francia de practica si putinu apesaratoria, ea va face aprópe 10 procent din preliu de calatoria.

tra celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu ann 8 fl. idera pro o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, si tieri strene pre anu 12 1/2 ann 6 fl.

Inseratele se platesc pentru intai'a ora cu 7 er. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 er. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 er. v. a.

Dietă Ungariei.

Bud'a - Pest'a, 2 Martie n. (Cas'a magnatilor). Presedintele, judecatorul, Georg de Majlati dupa deschiderea siedintei anuncie mortea lui Ioan Szeghely si Cas'a si exprime condolint'a la protocolu.

Notariul Casei representantilor Tomboi presenta proiectele de legi acceptate in Cas'a representantilor, cari se referesc la contractul postalu inchis cu Russi'a, la contractul de commerciu si navigatiune inchis cu Schwed'a si la contractul consularu inchis cu Portugali'a. Acestea proiecte se predata comisiunii permanente de trei spre pertractare.

Contele I. Cziraky, presedintele comisiunii de trei, presenta raportul acestei asupra proiectului de legi privitor la regularea contributiunii de pamant. Acestu raportu amplu cuprinde o critica detajata a proiectului memorat. Raportul s'a presentat asiá tardi din cauza, ca comisiunea lu a supusu unui studiu radicalu. Discussiunea asupra acestui proiectu se amana pre Lunea vechiiora.

Dupa acesta urmá media pertractarea modificatiunilor in proiectul de legi referitor la catastru, pre cari le a propusu comisiunea de trei si se cutescă raportul acestei in privint'a acestor modificationi.

Baronul Lad. Majthényy, referintele comisiunii de trei, si exprime sperantia, ca modificatiunile propuse acum nu voru intempiná nici o resistinta in Cas'a representantilor, de ore ce denso lu vede in raportulu comisiunii centrale alu Casei de Josu, ca arésta in principiu nu va avea sa faca obiectuni contr'a modificationilor din cestiu-ne.

In desbaterea generale nu ia nimene cuvantul si in desbaterea speciale se primesc fara discussione modificationile propuse de comisiunea de trei. Proiectul de legi se va tramite Casei representantilor.

Venindo la pertractare proiectul de legi referitor la tractatul inchis cu Marea Britania pentru estradarea reciproca a criminalistilor, acela la recomandarea comisiunii juridice se primesc fara desbatere.

Asemenea se primesc fara nici o desbatere proiectele de legi asupra resturilor de creditu din 1872 si celelalte proiecte asupra creditului decursivu in 1873 etc., proiectele pentru spitalele militare transilvane si pentru sumele acordate spre acoperirea speselor in afacerile comune.

Contele Cziraky intrába la totu proiectulu pre representantele ministrului de finante, de ce nu s'a indusu creditele respective in bugetu; la care intrebare consiliarul ministerialu respunde, ca la staverirea statului erogationilor sumele nu se potu precisá destulu de chiar si mai cu deosebire se templa acésta la administrarea domenelor. Dece in urma resulta o trebuinta mai mare, decatul s'a preliminatu, atunci se receru credite decursive.

Contele Cziraky se declara nemultumit cu responsul, inse totusi votat pentru toate proiectele de legi.

Se primesc neschimbata si fara discussiune proiectul de legi pentru sistarea temporaria a vamei de importa pentru cereale si fructe pastoișe.

Se cutescă protocolul acestei siedintie si stante sessione se autentica si siedintira se inchiea.

B.-Pest'a 2 Martie n. (Cas'a reprezentantilor) se deschide prin vicepresedintele Perczel.

Presedintele presenta comunitatea proiectelor de conclusu si de lege ce su remesu neresolvite si a interbelatiunilor, la cori nu s'a datu responzul. Comunitatea se va tipari. Mai departe presenta rogarea cetăției Posionu in afacerea arondărei municipali si rogarile cetăției Temisior'a si a comitatului Trencinu in afacerea liberatiunilor pentru armata.

Baroaulu Gabr. Kemény presenta in numele seu si al lui Des. Szilágyi o rogarare indreptata contr'a arondărei municipielor. Carolu Stoll presenta rogarare cetăției Bai'a-Mare, Ioșefu Ien y rogarare scaunului Muresului amendouă in afacerea arondărei municipielor. Ant. Molnár presenta rogarare privata a lui Iac. Liker, Iul. Schwarz rogarare privata a lui M. Lancz.

Totă acestea petitioni se predau comisiunei petitiunarie.

E. Daoi el presenta raportul comisiunei centrali asupr'a modificatiunilor, pre cari le-a facut Cas'a magnatilor in proiectul de lege referitor la surgereapă a celorlor in zagasuri.

Col. Bittó presenta raportul comisiunei centrali asupr'a proiectelor de legi, cari se referesc: la acoperirea unor spese pre cari le-a pretinsu provincialisarea confiniului militariu, la acoperirea erogatiunilor intre catăorie, cari obvinu in unii tituli din bugetul pre an. 1872 si la esamenele practice a judecătorilor.

Ant. Molnár asterne raportul comisiunei petitiunarie asupr'a seriei 38 din petitiunile predate comisiunei.

Totă acestea raporturi căte se presentara se voru tipari si pune la ordinea dillei.

Cas'a trecendu la ordinea dillei incepe alegerea unui membru in comisiunea bibliotecii si de atare s'a alesu cu majoritate Cerulu Szatmáry.

Dupa acestea presedintele incheia siedintă.

Visit'a dela St.-Petersburg si Turci'a.

Cu ocaziunea visitei imperatului Austriei la Sant-Petersburg a fostu multa vorba de cestiunea Orientalului, adeca de Turci'a. Unele jurnale prusiane proclama că unu faptu nou schimbarea obligata a politicei Austriace in privint'a imperiului Otomanu, si dău a intielege, ca acesta schimbare concordata intre Prussi'a si Russi'a, va fi intr'unu modu ore-care impusa Austriei, sub pedepsa de a perde amicit'a cabinetelor din Berlinu si St.-Petersburg.

Incau despre noi, credem ca faptul schimbării politicei marilor poteri in privint'a Turciei nu datéda de ieri: elu a fostu preparatu prin resbelul Crimeei, s'a accentuat dupa aceea, in momentul resbelului din 1870, si se efectuiedia sub ochii nostri si aproape in totă dilele, sub lovitur'a evenimentelor in Turci'a.

In resumatu, Engliter'a si Franci'a, facandu resbelul Russiei, au voitul nu sa petrice Turci'a in fatalismulu seu musulmanu, dara sa o emancipie si sa-i permita de a-si desvoltă liberu resursele si fortiele sele morale si materiale. Ele au remisu destinate imperiului Otomanu in mânile turcorilor: a o garantă in contra invasiunilor esterioare si ale dăloru insile, ieta program'a politica a cabinetelor englese si francese care a fostu consacrata prin tractatul din Parisu.

Administratiunea turcesca, este impossibil de negat, n'a respusu la cele ce s'a acceptat dela ea. Fericite elanuri, cete odata eforturi energice, dara totu-dén'a fără sistema nici urmare, ieta ce au caracterisat acesta administratiune. Dorint'a de a jocă rolul de mare potere contrariata prin slabiciunea mijlocelor si oménilor; acesta este istoria politicei turcesci dela 1856. Fără sprințului Franciei, totu edificiul tractatului din Parisu s'ară si sfarematu de multu;

caci evenementul a datu adesca dreptate Russiei, care considera că impossibila o regeneratiune serioasa. Odata cu esecului Franciei in 1870, Turci'a a perdu sprințul seu de-si de atunci ea nu mai este si nu va fi decât ceea ce fortă sea integrala i va permite a fi. Spunendu acesta veritate, nu facem decât a recunoscere ceea ce se prezinta ochilor la prim'a vedere; a voi s'o ascundem pentru ca ea distrug ilusionile, este a ne orbii insusi asupr'a intereselor noastre in Orientu. In aparintia oménii de statu austriaci au convenit la acesta evidența de fapte, cându au consentit a se intielege cu Russi'a asupr'a liniei de conduita in Orientu. A fostu unu tempu cându Ungari'a eugetă a face conchete in Turci'a; acestu tempu a treeutu, caci magiarii au recunoscutu impossibilitatea de a ramane poporul dominat alu unui imperiu slavu. In ochii loru emancipatiunea succesiua a tierilor slave din Turci'a este cea mai buna solutiune a cestiunii Orientalului. De aci s'program'a loru actuala, care de alta parte este si a tuturor oménilor de statu austriaci: a nu tentă nimic'a contr'a integratitie imperiului Otomanu a nu favorisă nici o resolutiune, dara asemenea a nu admite nici interventiune strina pentru a sustine artificialmente unu statu care nu poate trai prin elu insusi. Turci'a sa se reforme, sa se organisedie, sa se administredie dupa cum intielege ea: nimenea nu va trebui sa o atinga, dara sa nu mai caute in afara vreunu sustienitoru contr'a populatiunilor rebelle. Ieta in putine cuvinte cea ce de fără multu tempu este proclamatu in organele cele mai acreditate ale presei austro-ungare si ruse.

Daca acesta politica va prevală, pacea Europei va castigă, caci acesta este transformatiunea lenta si naturala a tierilor din Orientu. Imperiul Otomanu va fi potrivit pro fundu atinsu, dara popore june si nöue voru fi gata a culege eritagiul fiilor lui Osman. Caci nu trebuie a se uită, ras'a turca este o minoritate in imperiului otomanu. Nu se numera decât 3 milioane de musulmani, si din acestu numar 800,000 turci numai, restul apartinandu populadelor albaneze si bosniace, convertiti, prin sabia, la islamismu.

Dara islamismulu a perdu ori-ce iniatiiva civilisatrice, incunjuratu cum este de rase crestine unde civilizatiunea Occidentală face in totă dilele progresă importantă. Cu cătu aceste rase crestine se voru radică, ele voru voi sa dominedie acolo unde au fostu dominate. Cu ce titlu poteri civilișate si crescine voru veni sa se opuna acestui luărui in posessiune a unui pamentu seracitu, prin mâni mai curajoase si mai inteligente? Ieta ceea ce se intrevede pentru viitoru. Prevederea este adeverat'a calitate a oménilor de statu: a se bate contr'a muntilor este a face donchisiotismu. Nici o diplomacia, nici o alianta militara chiaru nu va potrivit face că Turci'a sa traiasca, deca ea nu poate trai prin ea insasi. Se anuncia din Consantinopole ca nouu mare-viziru a afirmatu intr'unu modu energic, drepturile suverane a Sultanului. Nimic'a mai bine, si nimenea nu blamédia acestu limbagiu. Dara nu este indestulatori de a afirmă aceste drepturi, va trebui sa aiba inca poterea de a sustine. A exclude cutare seu cutare influentia strina este unu actu de independentia care se justifica prin rezultatul; a fi in situatiune de a renunciă la concursul financiaru si politiciu din afara ieta o adeverata proba de fortia. Nu dorim mai multu decât că Turci'a sa dea acesta proba: pentru momentu remânenmu in acesta privintia, sub greutatea indoilei.

„Le Constitutionnel.“

Reproducem urmatorul articol dupa „Diu'a“:

Cestiunea orientului.

Cetim in „l'Ital'e“:

Este din nou pre tapetu, acesta eterna cestiune a orientului, de care nu se mai vorbea de locu! Starea „bolnavului“ este mai grava adi că nici odata. Franci'a nu

mai este aceea care sa o potă asistă: propriile sele rane nu-i mai permitu astădi de a se ocupă de retelele altor. Sa nu mai vorbim de Anglia; este adeverat, ca indiferentia dloii Gladstone in afacerile continentali a fostu cu amarciune atacata. Amu si forte surprinsi, deca successorul seu aru adoptă o politica esterioara diferita de aceea, care dela mórtea lordului Palmerston, s'a urmatu de către toti ministri cori au guvernăt Anglia.

Astfelui „Augsburger Allg Zeitung“ nu se insiela de locu, dicindu ca si Germania si Russi'a voindu sa schimbe chart'a Europei orientale, nimeni nu le-aru impedează. Ce departe suntu de noi tempii eroici ai resbelului orientului!

Asiada, eata ceea ce este chiaru. In resbelul dintre Germania si Francia, Russi'a a facutu imperatului Vilhelm servitii, de cari acesta a multiamit nepotul seu, Imperatul Alessandru, prin o epistolă celebra. Era o datoria de resplata. Prin urmare diu'a a sositu: Germania aduce la rendulu seu Russiei ce a primitu. Turci'a va fi aceea care face totă cheltuelele.

Austria dupa perderea posessiunilor sele italiene si a positionei sele in Germania a intielesu adeverat'a sea misiune. Astfelui, in locu de a se imobiliză in regrete reputacione seu in sparrantie sterile, renuncia la vechile sele traditioni pentru a urmă consiliile si a realiză profeti'a lui Cesaru Balbo; si in locu de a se atasiā de destinele acestui imperiu turco, care n'a sciatu sa se transformeze, si a cărui decadentia este continua si irreparabile, ea a intrat resoluta in alianta celor două mari imperiuri de Nordu, pentru a licuidă cu ele successiunea „bolnavului“, ale cărui dile suntu numerate.

Ceea ce a facutu pâna acum sigurant'a imperiului otomanu, este ca organizarea politica a Europei, nu permitea la nici unul din poporele directamente interesate in cestiunea orientului, de a aduce o solutiune radicală. Dupa constituirea imperiului germanu, totulu s'a schimbatu. Acum, politica din St. Petersburg gasesc unu echou aprobatioru la Berlinu; si, nici o putere in Europa nu aru putea opune o resistență serioasă la punerea in practica a ideei exprimate de „Gazeta de Augsburg“, caci conservarea Turciei nu mai este o dogma pentru Germania.

Testamentul lui Petru celu mare este deci apré de a se realiză in dispozitiunile sele cele mai esentiale. Russi'a se apropia de Constantinopole, si cele trei state, pre cari numai rivalitatea singura a potutu impedează desmenbranea imperiului otomanu, acum suntu de acordu pentru a regolă condițiunile. Caletori'i imperatului Austriei la St. Petersburg primește prin acesta adeverat'a ei semnificatiune.

Telegrafolo anuntandu-ne ca generalul Ignatiess a supusu tiarului unu memoriu asupr'a situatiunei actuale a Turciei, memoriu care aru servi de baza la deliberatiunile tiarului si ale imperatului Franciscu Iosefu, nu ne spune cari suntu conclusiunile. Nu este dificilu ince ale intrevede.

Ceea ce cu totă acestea este siguro, este ca nu numai cestiunea orientului să a deschis diu nou, dară ca ea va avea de astă-dată o solutiune definitivă. Ceea ce Napoleonu I aru consideră că o mare calamitate pentru Europa, este in ajunul de a se implini, fără că Franci'a si Anglia sa potă impedează intru cătu-va.

Cătu pentru Itali'a, se intielege fără multă ostensie ca mai cu séma din punctul de vedere alu intereselor comerciale, ea nu are nici unu motiv de a privi cu inchietudine o solutiune care poate, din contra, a-i asigură avantajie serioase, deca spiritul care presida la decisiunile din St. Petersburg este in armonia cu cerintele legitime ale poporilor si ale intereselor civilizatiunii. Prin urmare Itali'a poate sa ascepte evenimentele cari se prepară; este de ajunsu că oménii nostri de statu sa le supraveghedie cu solicitudine si noi credem ca ei nu

voru lipsi dela acesta datoria. De alta parte, precum Italia a consentit la modificarea clausei tractatului din Parisu, care inchidea navelor ruse Marea negă, nici unu resonu seriosu nu o obliga acum de a reveni la politică din 1854; circumstantele numai suntu aceleai si interesele actuale ne impun o politica cu totul diferita de acea care ne-a facutu in acesta epoca aliantii Turciei.

— Diariul „Augsburger Allg Zeitung“, revenindu asupr'a articoului publicat de mai de una-dă si reprobusu in numerul trecutu alu acestei foi, intrealte dice :

„Amu dîsu si repetăm, ca Germania nu privesc că o dogma conservarea Turciei si administratiunea ei cea incurata si sdruncinata; asemenea nici Anglia dela mortea lui Palmerston incocă. Dăra asupr'a unei sfaremări treptate a Turciei in favorea statelor celor mici ce esista seu se voru crea in Orientu fără indoiela ca statele aliate se voru intielege mai lesne, decât mai nainte asupr'a unei imparieli intre densele. Este siguru ca Grecia si România cu totă greutate si interesele contrarie ce intimpina, aru fi gasit de multa mai multa considerare si mai multu sprințul in aspirările loru nationale deca aceste state in tendintele loru aru fi dovedit in locu de finanțe rele si neconveniente certe de partide si dese schimbări de ministerie, mai multa aptitudine pentru afacerile loru interioare atât de necesarie pentru realizarea aspirațiilor loru. In acesta privintia numai Serbi'a face o exceptiune laudabila.“

Ieta ce dice si „le Journal de Paris“ din 17 Februarie asupr'a caletoriei Imperatului la S.-Petersburg :

„Gazeta de Augsburg, care este adesea favorabila politicei Germaniei, nu da visitei imperatorei Austro-Ungariei la imperatorele Russiei, importanta ce-i atributescu foile austro-ungare. Interesele comune dintre Russi'a si Germania suntu, dice ea, mai numeroase si mai forti decât interesele comune dintre Russi'a si Austro-Ungaria. Acestea aru potrivit cu anvoindia sa se termine printre unu tractat de alianta, pre căndu aceleai aru potrivit s'ortelesse se otareasca pre cabinetele din St.-Petersburg si din Berlinu sa se unescă. Gazeta de Augsburg si exprima propunerea, adaogându ca nu este nimeni care sa nu scia ca Russi'a si Germania aru remania deca aru voi — acesta ipotesa indica ca ele o voiesc — cart'a Europei orientale. Dăra Europa orientala coprinde nu numai terenul cestiunii Orientalului dară inca si terile Dunarei, „care au sa joacă unu rol in solutiunea definitiva a cestiunii Germaniei.“ „Gazeta de Augsburg“ ince nu observa ca deca interesele Austro-Ungariei aru fi amenintate prin acesta cestiune dunarena care aru impedează alianta sea cu Russi'a si Germania s'ară gasit de sigur, in fat'a Dunarei, in aceea-si situatiune ca si Napoleonu I, si Alecsandru II in fat'a Constantinopolului. Dece Napoleonu I nu potrivit sa admite că Alecsandru sa ia Constantinopolul, tiarul Alecsandru va potrivit elu suferi ca Germania sa fundeze unu imperiu pre Dunare, sub sceptrul principelui de Hohenzollern, care domnesce in România, seu, imperatorele Gailor va dă elu mâna de ajutoriu la intinderea Russiei in terile Dunarene?

Ieta ce cetim in „Evening Standard“ din 12 Februarie care publica urmatorele, privitoare la caletorii Imperatului Franciscu Iosefu la Petersburg :

„Se afirma, prin cercurile oficiale, ca caletorii M. S. Imperatorei Franciscu Iosefu la St.-Petersburg va aduce o alianta Austro-Rusa care va stabili o balanta de putere in Europa si va pun unu terminu dictaturei Germaniei.“

Ieta cum se exprima „Gazeta de Speyer“ din 15 Februarie, vorbindu despre caletorii imperatorei Austriei la St. Petersburg :

„Actuala intrevedere, că si aceea care a avut locu la Berlinu in 1872, are de scop consolidarea pacii europene, solutiunea pacifica a tuturor cestiunilor,

Intelegerea ce se stabilește între Russi'a și Austri'a prohédia că aceste două poteri renunță la o politică agresivă și că se gădesc să rezolve această cestiu într-un mod care să le permită să conciliie interesele lor opuse și să respunda totu-de-o dată la necesitățile poporului dela Dunarea de Jos.

"Austri'a a renunțat la animositatea sea contră România; ea a luat partidul creștinilor din Bosni'a, ea a primit pre principale Montenegrului că pre unu suveran pre tempulu espozițiunei universale, și ea s'a apropiat de Serbi'a: totu acestea ne indică calea ce va urmă intrevederea din St. Petersburg. A slab legaturile care unesc Statele de pre marile Dunarei cu Suzeranul lor; ale desparti chiar pre aceste state, la casu de necesitate, de Turci'a; acă este după noi, scopul totu atât de demn cău și resonabil ce urmaresc cele două poteri mari care grăbesc, prin acăstă, soluția cestiuilor dificile și facu inca si mai sigură mantinerea păcei europene."

Iată ce ceteru în „l'Osservatore Romano” totu in acăstă privinția:

„Credem, ca caletori'i imperatorelui Austriei are o mare importanță din punctul de vedere politic. Bun'a intelegeră care există între Austri'a și Russi'a, intelegeră care trece de sigură preșoapte ce-si propusese Germani'a, trebuie să fie o siguranță pentru totu poterile mai multă său mai putină americană de voleitătilor dominatrice ale Hohenzollernilor. Petersberg va deveni un centru politic de primă ordine care va tine în respectu acțiunea din Berlin și va forța pre Germani'a să reflecte mai nainte de a provoca nouă conflict."

Iată ce ceteru în „La Reformă” din 15 Februarie totu in aceea-si privinția:

„Caletori'i imperatorelui Austriei la Petersburg este de o importanță majoră și o nouă inaugurare politică a Nordului în Occidentul și Orientul European. Reconcilierea între curtile Vienei și Petersburgului nu este numai o pură și simplă întorcere la relațiile interrupute în 1853 și nu poate să alba nimic comun cu sistemul Metternich nici cu politica lui Nicolai I. Acăstă caletoria semnifică pacea pentru Occident și o comunitate de vederi în fața complicațiilor care aru pot să se ivescă în Orient.

„Nu ne indoimă cău-si de putină că cei doi imperatori nu se voru intelege asupr'a unei lini de conduce ce voru trebui să tienă în privința creștinilor din Turci'a.”

Sinodul parochialu in Resinari.

Resinari, 14 Febr. v. 1874.

(Urmare.)

In 10 Februarie s'a continuatul siudiu' sinodului parochialu după finea săntei liturgii.

Par. protopresbiteru ocupându preșidiul invita pre notari a-si ocupă locurile loro și anunțandu continuarea siudului de deschisă — pună la ordinea dilei cetera protocolului din siudiu' sinod. trecutu 3 Februarie 1874.

Membroli sinod. Petru Bancila propune: „Pentru castigarea tempului sa se trăca prește cetera acestui protocolu, și verificarea aceluia precon si a — celu de adi — sa se incredintie totu fostei comisiuni alese pentru censurarea computului și agendelor bisericești.” Propunerea acăstă punându-se de presidiu la votu se primește de sinod.

Par. presedinte invita pre referințele comisiunei alese in Dumineacă trecută, a dă cetera raportul. Dlu Petru Brote, că referinte alu comisiunei alese pentru censurarea și revederea agendelor comitetului parochialu și a computului bisericescu și scolaru, aduce la cunoștința sinodului reportul comisiunei in urmatorul sunet:

Onorata adenare! Comisiunea alăsa de sinod. paroch. din 3 Ianuarie statutorie de subscrizii patru membri, fiindu eală alu cincile par. Sav'a Popoviciu, au dechirato, că nu primește servitiul comisiuni-

nei; s'a intrunitu in 6/18 Ianuarie a. c. in edificiul scolei și după alegerea mea de presedinte, iera alui Maniu Dracu de notariu a revedutu totu actele comitetului parochialu, cău și computul despre cheltuele ambelor biserici prenum si a fondului scolei și a asta:

I. In actele comitetului parochialu

1. Ca protocolul intratelor este foarte defectuos;

2. Ca protocolul sedintelor cuprinde multe expresiuni batjocoritorie și vatematorie, prin armare nepotrivite într-un protocol, este din pén'a fostului catechetu acum administr. protop. la Mercurie și a notariului Ilarie Muciu, asupr'a unor persoane din comuna, caru nu su consimtuit cu ei. Dovedă ca acești doi omeni au folositu sedintele comitetului parochialu, de a-si satisfacă patimilor lor, iera nu de a inainta binele parochiei;

3. Ca la adunările comit. paroch. au participat și epitropii, cu totu ea in sinodele de pre urma s'a spus, ca acăstă faptă nu este fundată in Stat. organicu. Iera concluzele cele mai multe ale comitetului s'a adosu fără prezentia majoritatii absolute a membrilor. Care procedura este contră § 22. din Statut. organicu;

4. Ca comitetul parochialu condus de patima și ora personală, a dispusu in contra Stat. org. si a legei școlare pre adjunctulu inveniatorescu Petru Bancila din oficiul seu;

5. Ca conclusul sinodului din an. 1871 pentru inchiderea și regularea cimitirului, precum și pentru de a neșua desradacinarea obiceiilor slangace și alu desfrenării a remasă inca totu neconsiderate;

6. Ca insarcinarea primita de sinod de a asterne pâna io finea lui Iuliu 1872 unu proiectu pentru infinitarea scoli de meserii, inca nu o au implituit;

7. Ca cei mai mulți membrii comitetului parochialu, care impreuna cu președintele loru Nicolau Ciucéu suntu totu deodata și membrii reprezentantici comunitale, unii și a primariei locale; condusi de ambitioni personali și egoismu de a dispune numai ei de școală și a nu fi marginiti de nici o lege, in sedintă tie-nuta in numele dregatoriei și a reprezentantiei comunale, au dechirat: ca reprezentantia comunale revoca conclusul adusă ou ocasiunea predării scolei de confesiunala și-si resarva dreptulu de a scrie concursu și a alege singura pre inveniatoari. O faptă prin carea acei omeni au vatematu drepturile sinodului de a alege pre inveniatoari, și au datu ansa de a fi școlă nostra normală capitală de aici in scurtu tempu dechirata de comunala.

II. In computulu ambelor biserici și alu scolei

a) Ca capitalulu activu alu ambelor biserici și alu scolei cu finea anului 1873 au fostu 11,461 fl. 21 xr.

b) Ca trei obligatiuni de care se spune ca aru si date la intabulare lipseșeu; iera atele inca și nouă mai molte decătu s'a astutu in anul 1872 suntu neintabulate, prin urmare, banii fără garantie, cu totu cău aceste scaderi s'a spusu in sinod. anului 1872 și s'a inscrisă epitropia parochiale cu delatura-reloru.

c) Ca unii detornici in scurtu tempu voru remană insolventi.

d) Ca fondul scolei in contra claselor sinodale din anul 1871 și 1872 se asta totu la societatea de imprumutu de aici elocatu inca și acum fără nici o ipoteca.

e) Ca epitropia nu au consideratul conclusul sinod. din an. 1872 de a face in viitorii spese (cheltuieli) nepreliminante pâna la o sută floreni numai cu inviorea comit. par., iera pentru sume mai mari, cu a sinodului; ei au cumpăratu prapere negre care trece preste o sută floreni, un clopotu care suie la o sută siedieci floreni; au reparat u coprigiul bisericei cu o sută cinci-dieci și siepte floreni fără de a cere incuviintarea sinodului. —

Deci comisiunea face urmatoreea propunere:

1. Sinodul primește spre sciintia legatulu de patru mii floreni in obliga-tiuni de statu facutu bisericei noastre de aici de reposatulu Metropolită și Archiepiscopu Andrei Baronu de Sia gun'a pentru conservarea criptei Esclentiei Sale, și promite a starii in totu tempulu, ca acea criptă in care se asta remasile pameutesei ale multu meritatului barbatu sa se pastredie că nu suvenire scumpu cu cuvenită pietate.

2. Sinodul și exprima dorerea, ca comitetul parochialu care pâna astazi a fostu compus in majoritatea sea din cei mai de frunte membri ai parochiei și ai comunei, in decursu de patru ani, de totu pulenii an lucratu pentru inaintarea binei in parochia; ci condusul de patimi și de ambitioni personale au desconsiderat concluzele, au vatematu legea și drepturile sinodului prin care au fostu alesi. Doresc inse, că bonulu Dumnedieu să infrene patimile acelor, caru spre daună comuna din interesu particolare au propagat totu obscurantismul și reactionea. Iera asupr'a nouă comitetu ce este să se aléga mâne să-si reverse radiele sele binefacătoare, că sa păta inaintă folosulu parochiei asiă precum prescrie legea și cere binele comunu.

(Va urmă)

La cestiuinea usurei *

(VIII.) Aceste căli ratecute, pre care a purcesu politica in intru și afară; aceste principie și sisteme de guvernare schimbătorie că caleidoscopulu, a căroru falsitate și inderetnicia, nesistema și nefundaveritate se adeveresc și pedepsescu tocmai prin schimbarea loru cea rapede; acestea sarituri bajazzice intre centralizare și decentralizare, intre absolutismu și selguvernamentu; acăstă luptă in intru, nutrită in continuu intre naționalită și limbe, acăstă sementia de neincredere și acestu secerisul de ura din totu pările; acăstă creare de contraste nemidiloci și arteficiose, acăstă neprincipere și ignorare a celor mai simple și chiarie principiile naționale economice fatia de lucru și producție, de comerț și consumu, de venitul după lucru și de folosirea acestuia, fatia de poterea de contribuție și de lipsa contribuției, cu unu cuventu, fatia de voită și potință naționale; acăstă risipire de potere și capitalu, de tempu și viață omenești; acăstă venetoria dopa marime intre pitici; acăstă sinamagrie și orbire chauvinistică; acăstă ametială și nedreptate omnilaterale, acestu deliru de marimei: totu acestea au fostu factorii, caru ne-au adus acolo, unde ne astănuadi: la ruină financiale și politica, băchiar morale și la cea mai spaimătorie și seracie.

Din asemenea premise urmă media ună și aceea-si concluziune, asemenea cause produc asemenea efecte. În esunerile noastre de mai nainte am vediut, că in totu tempu și la totu poporele stagnația și regresul in cultura și civilizația suntu nedespăvînute impreuna cu seracia, stagnația și regresul populației și in urma cu apunerea acesteia, ună produce pre ceea-lalta și in urma rezultatului, ca seracia despăvărește și barbarismul formă media unu cercu vînosu.

Economul naționalu din Americă Carey săptă bine asemenea societatea omenește cu o baterie mare de electricitate, a cărei putere produsa și cu atătuia mai mare, cu cătu mai multe parechi de lespezi se aducu in o mai aproape legătură și cu cătu stau mai departe de otală in sirulu electricu cele două lespezi din fabricare elementu, cu cătu și mai pozitiva ună și mai negativa ceea-lalta. Acăstă insenmă pre limbă nostra de totu dilele; Desvoltarea de potere in o societate omenește și cu atătuia mai rapede și mai mare, cu cătu populație și mai desă și reșintele membrilor sengurătei călătă suntu mai nemidiloci, și cu atătu mai înte și mai mare, cu cătu pările constitutive sengurătice, caru vinu in atin-

gere reciproca, suntu mai eterogene; va sa dică: o dezvoltare război și priințioasa a societății, unu progresu in cultură și o adunare de averi și posibilită prin o impreunare strânsă a agriculturii cu industria, două terenuri de activitate omenește, pre carei se întrebuintă mai eschisivă totu lucrarea, spre a crea orice capitalu, ceea ce e posibilu numai prin atingerea cea mai directă a producenței cu consumențele. Numai acea politică, carea tiene înaintea ochilor acăstă tinctă, poate și capabila a concură in luptă de emulație a poporilor. Ori-ce alta politică duce la perire.

Pamentul cu poterile sale, ce nile pune la dispunere libera, și o bancă mare, carea ne da unu creditu nemarginat sub singură condiție, că totu ce se imprumută dela densă sa î se redea cu punctualitate. De oare ce in ultima analiză totu avea năstră provine din pamentu și din poterile lui neruinabile, caru ni se dau numai atunci cându vomu plină strictă condiție de asupr'a, și de vreme ce scopulu finalu alu tuturor sciștiilor e posibilă folosire a pamentului spre scopurile noastre, totu nisquintă năstră după căsiga și avere trebuie să purcădea dela cultură pamentului său sa vina in urma la acăstă. O urcare a venitului de pamentu e posibilă numai atunci, cându popululația va deveni mai desă, cându lucrul întrebuită spre cultivarea pamentului se va înmulți și cându producențele va fi impreuna cu consumențele spre a încheia cercul, in care trebuie să reintorce produsele consumate ale pamentului; asiă dăru atunci cându agronomia va veni in o atingere cău se păte de aproape și in o corelație cu industria.

Ori-ce statu puru agriculturalu e in luptă cea pentru existenția cu state industriale espuse seraciei și in urma perirei, de carea nu poate scăpa. Cela mai neînțelutibile exemplu și cea mai chiara ilustrație la acăstă asertione a năstră ne da starea Americii, Irlandiei Indiei și in multe privințe starea patriei noastre proprii mai strense. Cafenă, zaharul și romul trebuie să vina dela Antile pâna la Europa, manufacțurile au să mergă pre immensu druhu inderetu spre a recupera productele venite incăză, și pamentul acestu insule trebuie să plătescă după pentru transport; in asemenea casu se astă bumbacul și cerealele din statele sudice și vestice ale uniunii americane, cu acea deosebire inse, ca secară radice prin pondolu și bumbacul prin volumul seu celu mare spesele de transportu mai susă, pre carei trebuie să le plătescă tiără, spre a recăpetă o parte foarte mică din pamentul seu exportat in formă de catou, talpa și articoli de lucru. Acestea spese de transportu impreuna cu plată, ce trebuie să se dea lucrătorilor pentru producerea manufacților și că venitul după capitalu fabricantilor din Engleteră, au unu efectu care fatia de avută naturale nemarginată a Americii se pare ca e absurdă. Acestu efectu, și ca acestu pamentu săptă roditoriu nu poate să nutrește decătu pre unu băroni barbări și selbătici ai sclavismului și pre o ordă de sclavi; abia a 5-100 parte din populația, pre carea o nutrește industria Monte de metalu pre unu teritoriu asemenea de mare. Efectul paradoxal e, că acestu pamentu care cu putinu inainte de acăstă era sătenu și săptă roditoriu slabescă totu la două-dieci de ani și alunga pre cultivatorulu seu și in modulu acestă ramână sute de mile euadratici o pustie estinsă.

(Va urmă)

Postă din urmă.

Din Pestă astănu, ca criză ministrăială durăza inca. Ministrul-preservedinte Slavy a fostu interpelat Joi in clubul de achitători despre starea crizei ministeriale. Ce a respunsu ministrul-preservedinte nu sciu. Atăță sta, ca Majestatea Seu nu a sositu Joi la Budă, după cum se dicea mai inainte. Intardierea sosirei acestuia, de carea este legată terminarea crizei, a facutu sensație in cercurile politice din Budă-Pesta.

P. L. de Vineri, intr'un articulu de fondu, in carele de altminteră circa a re-

* A se vedea Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 10 și 11.

